

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Рішенням вченої ради
Інституту обдарованої дитини
НАПН України
від «19» травня 2026 р. протокол № 5

Голова вченої ради

Максим ГАЛЬЧЕНКО

**Порядок проведення
додаткового вступного випробування
у формі співбесіди**
при вступі на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
зі спеціальності А1 Освітні науки
освітньо-наукова програма «Освіта та розвиток обдарованої особистості»

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ СПІВБЕСІДИ

Додаткове вступне випробування у формі усної співбесіди проводиться для осіб, які вступають до аспірантури Інституту обдарованої дитини НАПН України за спеціальністю А1 Освітні науки галузі знань А Освіта та здобули ступінь магістра (спеціаліста) з іншої галузі знань або спеціальності.

Додаткове вступне випробування призначається рішенням Приймальної комісії Інституту відповідно до затвердженого графіка проведення вступних випробувань та передує вступному іспиту зі спеціальності.

Метою співбесіди є визначення рівня теоретичної, методологічної та мотиваційної готовності вступника до навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Особлива увага приділяється здатності вступника критично осмислювати сучасні освітні процеси, орієнтуватися в тенденціях розвитку освіти, виявляти науковий інтерес до проблем розвитку обдарованої особистості та демонструвати готовність до дослідницько-інноваційної діяльності.

Співбесіда проводиться в усній формі шляхом обговорення визначених тем та надання відповідей на запитання членів предметної комісії. Під час співбесіди оцінюються:

- логічність і послідовність викладу думок;
- рівень сформованості наукового мислення;
- уміння аргументувати власну позицію;
- культура наукового мовлення та академічна коректність відповідей.

Тривалість співбесіди з одним вступником становить, як правило, до 15–20 хвилин. Упродовж цього часу вступнику може бути поставлено до п'яти запитань.

Проведення індивідуальної усної співбесіди забезпечує предметна екзаменаційна комісія у складі не менше трьох осіб.

Процедура проведення співбесіди оформлюється протоколом установленого зразка. Секретар (член) предметної комісії фіксує зміст поставлених запитань, короткі коментарі членів комісії та результати оцінювання кожної відповіді за такими критеріями:

- «відповідь правильна та повна»;
- «відповідь правильна, але неповна»;
- «відповідь неправильна»;
- «відповідь відсутня».

Після завершення співбесіди протокол підписується всіма членами предметної комісії.

Під час ухвалення рішення щодо результатів співбесіди та рекомендації вступника до подальшого проходження вступних випробувань враховуються:

- уміння аргументовано обґрунтовувати власну наукову позицію;
- здатність виявляти актуальні проблеми педагогічної науки й освітньої практики;
- розуміння сучасних освітніх концепцій, методологічних підходів і тенденцій розвитку освіти;
- здатність формулювати мету й завдання майбутнього наукового дослідження;
- уміння коректно, лаконічно та змістовно відповідати на запитання;

□ дотримання норм академічної доброчесності та культури наукового мовлення.

Якщо під час співбесіди вступник надав не менше трьох відповідей, оцінених членами предметної комісії як «відповідь правильна та повна» або «відповідь правильна, але неповна», результат співбесіди вважається позитивним («склав»). В інших випадках результат додаткового вступного випробування визнається незадовільним («не склав»).

Інформація про результати співбесіди оголошується вступникові в день її проведення.

Вступник, який за результатами додаткового вступного випробування отримав рішення «не склав», до подальшого конкурсного відбору не допускається.

Під час проведення співбесіди вступникам забороняється:

- використовувати довідкові, навчальні або інформаційні матеріали;
- користуватися засобами мобільного зв'язку та іншими електронними пристроями;
- порушувати вимоги академічної доброчесності.

Вступник має право подати апеляцію на результат співбесіди. Апеляція розглядається апеляційною комісією, склад і порядок роботи якої затверджуються наказом директора Інституту. Апеляція подається вступником особисто в письмовій формі не пізніше наступного робочого дня після оголошення результатів співбесіди.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ

1. Цивілізаційний поступ і розвиток освіти.
2. Освіта і громадянське суспільство: вектори взаємодії.
3. Освіта і суб'єктність особистості: трансформаційні виклики сучасності.
4. Цінності сучасної української освіти в умовах суспільних змін.
5. Наука як форма суспільної свідомості: місце, функції та перспективи розвитку.
6. Методологічна культура сучасного дослідника в галузі освітніх наук.
7. Академічна доброчесність як основа науково-дослідницької діяльності.
8. Психолого-педагогічні засади розвитку обдарованої особистості.
9. Інноваційні освітні технології в сучасному освітньому просторі.
10. Освіта в умовах цифрової трансформації суспільства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Виховання особистості : підручник. Київ : Либідь, 2008. 848 с.
2. Бех І. Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості : у 2 т. Т. 2. Чернівці : Букрек, 2015. 640 с. URL: <https://nenc.gov.ua/education/wp-content/uploads/2018/01/%D0%91%D0%B5%D1%85-I.%D0%94-%D0%92%D0%B8%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%96-%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96.-%D0%A2%D0%BE%D0%BC-2.pdf>
3. Волощук І. С., Киричук В. О., Мадзігон В. М., Мелешко В. В., Рудик Я. М., Шуленок О. С., Яременко Л. А. Дидактичні засади креативного розвитку інтелектуально обдарованих учнів ліцеїв. Київ : ІОД НАПН України, 2021. 282 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/728954/2/Posibnik_20_Voloshuk.pdf
4. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ – Вінниця: ТОВ «Вінниця», 2010. 308 с. URL: <https://studfile.net/preview/11923571/>
5. Гончаренко С. У. Педагогічні закони, закономірності, принципи. Сучасне тлумачення. Рівне : Волинські обереги, 2012. 192 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/710975/>
6. Енциклопедія освіти / НАПН України ; за ред. В. Г. Кременя. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.
7. Модернізація освіти в цифровому вимірі : монографія / за наук. ред. Н. Морзе, О. Буйницької. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021. 300 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/38542/1/N_Morze_O_Buinytska_MoPed_Monograph_FITU_NDL_IO.pdf
8. Педагогічна майстерність : хрестоматія : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. / упоряд. І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. Київ : СПД Богданова А. М., 2008. 462 с. URL: https://www.pedagogic-master.com.ua/public/Zyazun_Hrestomatiya2008.pdf
9. Піддячий М. І. Сутність поняття наукового мислення обдарованих учнів і його характеристики, особливості та структурні компоненти. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2025. № 3 (98). С. 5–12. URL: <https://otr.iod.gov.ua/ojs/index.php/otr/article/view/267/258> DOI: [https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-3\(98\)-01](https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-3(98)-01)
10. Практичний інтелект учнівської молоді: діагностика обдарованості : монографія / В. П. Тименко, С. О. Довгий, М. Ю. Мельник, Т. М. Тригуб, М. П. Кузьмінець. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. 176 с. URL: <https://iod.gov.ua/content/docs/documentspdf/180/praktichnii--intelekt-uchnivskoi--molodi--diagnostika-obdarovanosti--monografiya .pdf>
11. Рибалка В. В. Словник із психології та педагогіки обдарованості і таланту особистості : термінол. слов. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. 423 с. URL: <https://bit.ly/3pCKe3E>
12. Савченко О. Я. Дидактика сучасної школи: проблеми та перспективи розвитку. Київ : Педагогічна думка, 2010. 384 с. URL: <https://ru.scribd.com/document/870680869/%D0%94%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D0%A1%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE-%D0%9E-%D0%AF>
13. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Методологія науково-педагогічних досліджень : підручник. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с. URL: <https://www.vps->

education.co.ua/assets/files/%D0%9C%D0%9C%D0%9D%D0%9F%D0%94_%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf

14. Сухомлинська О. В. Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. Київ : А.П.Н., 2003. 68 с.

15. Miao F., Holmes W. Guidance for Generative AI in Education and Research. Paris : UNESCO, 2023. 64 p. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386693>

16. OECD. OECD Digital Education Outlook 2023: Towards an Effective Digital Education Ecosystem. Paris : OECD Publishing, 2023. 280 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/b2715bba-en>

17. Renzulli J. S. The Schoolwide Enrichment Model: A Comprehensive Plan for the Development of Talents and Giftedness. Revista Educação Especial. 2014. Vol. 27, No. 50. P. 539–562.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Електронна бібліотека Національної академії педагогічних наук України (ЕБ НАПН України) – https://lib.iitta.gov.ua/?utm_source=chatgpt.com

2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) – https://dnpb.gov.ua/ua/?utm_source=chatgpt.com

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (НБУВ) – https://www.nbuv.gov.ua/?utm_source=chatgpt.com

ДОКУМЕНТИ

1. Закон України “Про освіту” (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

2. Закон України “Про повну загальну середню освіту” (2020). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

3. Закон України “Про вищу освіту” (2014). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

4. Закон України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності” (2023). Режим доступу: [google.com/url?q=https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20%23Text&sa=D&source=docs&ust=1779792661991802&usg=AOvVaw3Bo499-xqhrj3MQb4VM1Hf](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20%23Text&sa=D&source=docs&ust=1779792661991802&usg=AOvVaw3Bo499-xqhrj3MQb4VM1Hf)

5. Система освіти: затверджено заходи щодо національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2022). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/news/sistema-osviti-zatverdzheno-zakhodi-shchodo-natsionalno-patriotichnogo-vikhovannya-ditey-ta-molodi>

6. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 (2022). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>

7. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні (2018). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-%D1%80#Text>

8. Національна доктрина розвитку освіти (2002). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>

9. Концепція Нової української школи (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

10. Державний стандарт базової середньої освіти (2020). Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti>